

Een nieuwe concernregeling voor de vennootschapsbelasting

Het fiscale hart van menig belastingadviseur begint sneller te kloppen bij het horen van bekende namen van arresten als Avoir fiscal, Bachmann, Leur Bloem, Marks & Spencer en Cadbury Schweppes.¹ Sinds 22 februari 2018 kan daar een naam aan worden toegevoegd, want met de uitspraak van het Europese Hof van Justitie in de gevoegde zaken X bv en X nv is vast komen te staan dat het Nederlandse regime inzake de fiscale eenheid strijdig is met het EU-recht.² Weliswaar niet geheel onverwacht, maar het oordeel is uiteindelijk geveld. Het maakte een spoedreparatie nodig voor de korte termijn, maar de staatssecretaris heeft tegelijkertijd aangekondigd ook met een nieuwe concernregeling te zullen komen.

Frank van Merrienboer en **Adjay Pahladsingh** Drs. F.M.A.M. van Merrienboer RB is bestuurslid van het RB en werkzaam bij ESJ Financial Engineering te Breda; mr. A.T. Pahladsingh RB is werkzaam bij Bureau Vaktechniek van het RB

In dit artikel lichten we met name de achtergrond van de discussie over het fiscale-eenheidsregime toe en geven we aan welke aspecten voor het mkb van belang zijn bij de keuze voor een nieuwe concernregeling.

Huidig systeem niet EU-proof

In 2015 schreef Heithuis de column ‘Het einde van de fiscale eenheid in zicht?’³ Daarop reageerde De Vries met zijn column ‘Fiscalisten, “hun speeltjes” en het einde van de fiscale eenheid vennootschapsbelasting is nog lang niet in zicht.’⁴ Heithuis en De Vries anticipeerden hiermee op de discussie over een nieuwe concernregeling. Voor de staatssecretaris van Financiën lijkt het einde van de fiscale eenheid inmiddels in zicht. Toen op 25 oktober 2017 de conclusie van de A-G van het Europese Hof van Justitie inzake de per-elementbenadering werd gepubliceerd, kondigde hij een spoedreparatie aan van de Wet op de vennootschapsbelasting 1969 (Wet Vpb) en de Wet op de dividendbelasting 1965, voor het geval het Hof de conclusie van de A-G zou volgen.⁵ De reparatiemaatregelen hielden verband met de fiscale eenheid en zouden terugwerken tot 25 oktober 2017, 11.00 uur. Daarbij gaf hij aan dat de spoedmaatregelen binnen af-

zienbare tijd zouden worden gevolgd door een concernregeling die – uitvoeringstechnisch en juridisch – toekomstbestendig is.

De uitkomst van het arrest van 22 februari 2018 was duidelijk: de Nederlandse fiscale eenheid vennootschapsbelasting is op onderdelen niet EU-proof. Door het aangaan van een fiscale eenheid was het namelijk mogelijk om de renteaftrekbepaling van art. 10a Wet Vpb in binnenlandse situaties te voorkomen, terwijl dat niet mogelijk was in buitenlandse situaties. Aanpassing, met terugwerkende kracht, van deze bepaling – en ook van andere bepalingen, zoals art. 13, lid 9 t/m 15 en de artikelen 17, 131 en 20a Wet Vpb – was nodig, in die zin dat ze alle zouden moeten worden toegepast alsof er geen fiscale eenheid was.

Na dit arrest ging de staatssecretaris nog een stap verder. In zijn brief van 22 februari merkte hij het volgende op: ‘Het kabinet betreurt het dat met de aanvaarding van de per-elementbenadering door het HvJ EU een einde komt aan het unieke element van de Nederlandse fiscale eenheid, de consolidatiegedachte. Bij een toekomstige concernregeling lijkt dat unieke consolidatie-element dan ook niet terug te kunnen komen.’⁶ Het einde van de fiscale eenheid lijkt hiermee in zicht.

Op 19 oktober 2018 aanvaardde de Hoge Raad uiteindelijk de per-elementbenadering definitief.⁷ Dit arrest vormde voor de staatssecretaris de bevestiging dat hij met de spoedreparatie de juiste richting had gekozen. Het wetsvoorstel spoedreparatie fiscale eenheid is in februari jl. door de Tweede Kamer aanvaard.

Spoedreparatie

De staatssecretaris was van mening dat door de per-elementbenadering het *level playing field* tussen binnenlandse en internationaal opererende bedrijven verstoord zou raken ten koste van eerstgenoemde bedrijven. Dit was voor hem aanleiding om spoedmaatregelen aan te kondigen. De nadelige consequenties daarvan voor een aantal puur binnenlandse bedrijven – en dan met name het mkb – moesten voor lief worden genomen, omdat hij het voorkomen van onbedoelde voordelen door internationaal opererende bedrijven met structuren die op tax planning zijn gericht, belangrijker vond.

Het creëren van een *level playing field* tussen internationaal opererende ondernemingen en binnenlandse bedrijven is een nobel streven, maar niet als dit wordt bereikt door strenger te worden voor binnenlandse bedrijven. Wij hadden dan ook bezwaren tegen het accepteren van het nadeel voor puur binnenlandse bedrijven.⁸ Het leek ons beter om genoemd doel te realiseren door in art. 10a Wet Vpb, net zoals dat is gedaan in art. 131 Wet Vpb, een drempelbedrag in te voeren dat voor binnenlandse fiscale eenheden én voor internationaal opererende ondernemingen zou gelden. Dit zou leiden tot een vereenvoudiging voor zowel de Belastingdienst als de belastingadviespraktijk.

Met name de spoedreparatie van art. 10a Wet Vpb zal gevolgen hebben voor het mkb.⁹ Dit artikel heeft betrekking op de renteaftrek van concernleningen die verband kunnen houden met een drietal rechtshandelingen: kapitaalstorting, dividenduitkering of verwerving van een deelneming. De renteaftrek zal worden beperkt als er geen sprake is van een compenserende heffing, en dat is ook het geval als de crediteur op het moment van het verstrekken van de concernlening over compensabele verliezen beschikt. Bij het verstrekken van nieuwe concernleningen kan rekening worden gehouden met deze fiscale gevolgen. Gelukkig is er een overgangsregeling gekomen waarbij voor art. 10a Wet Vpb – onder voorwaarden – voor het jaar 2018 een drempel van € 100.000 is ingevoerd.

Toekomstige concernregeling: belangrijke thema's

Behalve een oplossing voor de korte termijn is het ook nodig om na te denken over de lange termijn. Allereerst komt dan de vraag op in hoeverre een concernregeling nuttig en noodzakelijk is.

Nut en noodzaak van een concernregeling

In de praktijk plegen ondernemingen die vanuit economisch oogpunt één geheel vormen, bijvoorbeeld om bedrijfseconomische, organisatorische of juridische rede-

nen te worden gesplitst in meerdere rechtspersonen. Een concernregeling als de huidige fiscale eenheid biedt deze civielrechtelijk zelfstandige rechtspersonen de mogelijkheid om voor de toepassing van de Wet Vpb als één belastingplichtige te worden behandeld. Voor dit fiscale doel worden ze dan geconsolideerd beschouwd. Deze fiscale behandeling sluit aan bij de economische realiteit. De fiscale eenheid leidt tot verschillende voordelen. De belangrijkste voor de (huidige) mkb-praktijk zijn de horizontale verliesverrekening en de geruisloze overdracht van vermogensbestanddelen. Hierna duiden we deze voordelen aan als de verliesfaciliteit en de reorganisatiefaciliteit. Daarnaast zijn er nog enkele andere voordelen.

De belangrijkste voordelen van de huidige fiscale eenheid zijn de horizontale verliesverrekening en de geruisloze overdracht van vermogensbestanddelen

Verliesfaciliteit

Een groot voordeel voor de mkb-praktijk is de mogelijkheid van horizontale verliesverrekening bij de maatschappijen die tot de fiscale eenheid behoren. Deze verrekening houdt in dat een verlies dat de ene maatschappij in enig jaar lijdt, binnen datzelfde jaar verrekenbaar is met de winsten van andere tot de fiscale eenheid behorende maatschappijen. Hierdoor wordt niet meer winst belast dan het concern als geheel heeft behaald. Dit verlaagt de belastingdruk van het concern, wat in voorkomende gevallen tot een lagere financieringsnoodzaak kan leiden. Dat uitgangspunt sluit aan bij de concernbenadering.

Reorganisatiefaciliteit

Een ander belangrijk (fiscaal en praktisch) voordeel van de huidige fiscale eenheid is dat op transacties die plaatsvinden tussen maatschappijen van de fiscale eenheid, geen winst hoeft te worden genomen. Het gaat fiscaal gezien immers om interne transacties van één onderneming, waarmee de onderneming als geheel nog geen winst behaalt. De geruisloze overdracht van vermogensbestanddelen kan betrekking hebben op de overdracht van een onderneming, een zelfstandig onderdeel van een onderneming of een zelfstandig vermogensbestanddeel. Door de onderlinge transacties bij de huidige fiscale eenheid te negeren, wordt de geruisloze overdracht van bedrijfsmiddelen binnen de fiscale eenheid gemakkelijker en zijn onder voorwaarden herstructureringen binnen de fiscale eenheid mogelijk zonder heffing van vennootschapsbelasting.

Een hiermee samenhangend en zeker zo belangrijk aspect is dat de regels voor *transfer pricing* niet van toepas-

sing zijn op interne transacties. Mkb-ondernemers krijgen daardoor niet te maken met de verplichting om omvangrijke transfer pricing-documentatie op te stellen en bij te houden, wat administratieve lasten voorkomt.

Bedrijfsopvolging

Bovengenoemde voordelen zijn van belang bij de bedrijfsopvolging in het mkb. Bedrijfsopvolging vindt meestal plaats op basis van een holdingstructuur. Daarbij draagt de holding van de overdrager doorgaans een werkmaatschappij over aan de holding van de opvolger. De werkmaatschappij vormt dan de actieve onderneming. De overdrager kan voorafgaande aan de bedrijfsopvolging profiteren van de reorganisatiefaciliteit, waardoor op eenvoudige wijze een holdingstructuur kan worden gecreëerd. En de overnemer kan na de overname profiteren van de verliesfaciliteit. De holding van de opvolger zal vaak worden geconfronteerd met rentelasten ter zake van de financiering van de aankoop. Als de overnemende houdstermaatschappij een fiscale eenheid aangaat met de overgenomen werkmaatschappij, worden deze rentelasten de facto in mindering gebracht op de winsten van de werkmaatschappij.¹⁰ Dit verlaagt de belastingdruk van de onderneming en maakt de financiering van de overname eenvoudiger.

Andere voordelen

Het huidige systeem van de fiscale eenheid kent nog enkele andere voordelen. Het systeem van ‘volledige consolidatie’ zoals Nederland dat kent, is binnen Europa uniek in zijn soort. Die specifieke vormgeving kan Nederland fiscaal aantrekkelijker maken ten opzichte van andere (Europese) landen en daardoor een voordeel geven in de concurrentie. Voordelen zijn er ook voor de uitvoering. Voor de entiteiten van de fiscale eenheid wordt slechts één aangifte vennootschapsbelasting ingediend (door de moedermaatschappij). Al eerder heeft de staatssecretaris gemeld dat er 200.000 dochtermaatschappijen zijn gevoegd in fiscale eenheden.¹¹ Dat betekent dus dat bij afschaffing van het regime van de fiscale eenheid, in geval van zelfstandige belastingplicht van de desbetreffende dochtermaatschappijen, 200.000 extra aangiften vennootschapsbelasting moeten worden ingediend en beoordeeld. Dat alleen al zou zowel voor de praktijk als voor de Belastingdienst een grote uitvoeringslast betekenen.

De huidige fiscale eenheid heeft ten slotte nog een voordeel in het kader van de kleinschaligheidsinvesteringsaftrek. Die regeling is namelijk niet van toepassing als een bedrijfsmiddel bestemd is om, direct of indirect, hoofdzakelijk ter beschikking te worden gesteld aan derden (art. 3.45, lid 2, onderdeel a Wet IB 2001). Binnen een fiscale eenheid is echter geen sprake van ter beschikking stellen aan ‘derden’, waardoor de kleinschaligheidsinvesteringsaftrek dus gewoon doorgang kan vinden. Ook is de innovatiebox toepasbaar als de intellectuele eigendom en het economisch belang door verschillende vennootschappen binnen de fiscale eenheid worden gehouden.

Thema's die het RB van belang acht voor de toekomst

Op 14 februari 2019 heeft het ministerie van Financiën de aftrap gegeven voor de discussie over een toekomstige concernregeling. Die dag vond er namelijk een startbijeenkomst plaats in de Schouwburg in Den Haag. Het verzoek was om tijdens de bijeenkomst een pitch te geven, die kon worden gebaseerd op een vooraf in te dienen position paper. Ook het RB nam deel aan deze bijeenkomst en maakte van de gelegenheid gebruik om – mede namens Hans Biesheuvel van Ondernemend Nederland (ONL) – het belang van een concernregeling voor het mkb te benadrukken. Andere participanten waren Michiel Spanjers, Henk Vording, Jan van de Streek, Ruud van den Dool (SRA), Jeroen Lammers (VNO-NCW/MKB-NL), Sjoerd Douma en Reinout Kok (NOB). Het RB heeft tijdens deze startbijeenkomst het volgende onder de aandacht gebracht. Uitgangspunt bij een nieuwe concernregeling moet naar onze mening zeker zijn dat eraan zal worden gestreefd om belangrijke voordelen van het huidige fiscale-eenheidsregime, waar mogelijk, te behouden.¹² Dat betekent dan ook dat een toekomstige concernregeling de volgende kenmerken zou moeten bevatten:

- de mogelijkheid om verliezen en winsten tussen tot het concern behorende rechtspersonen onderling te verrekenen;
- geen winstneming op onderlinge transacties;
- een toegankelijke regeling voor belastingplichtigen in het mkb. De regeling moet ook zekerheid en flexibiliteit bieden. Eenvoud en praktische uitvoerbaarheid van een toekomstige concernregeling zijn essentieel, zowel voor belastingplichtigen als voor de Belastingdienst;
- geen verplicht toe te passen regeling als aan bepaalde voorwaarden wordt voldaan, maar een keuzemogelijkheid om de toekomstige concernregeling toe te passen. Daarmee samenhangend menen wij dat er geen ‘meetrekregeling’ moet komen die andere entiteiten automatisch meetrekt als voor bepaalde entiteiten wordt verzocht om toepassing van de concernregeling.

Open blik naar de toekomst

Op 25 oktober 2017 kondigde de staatssecretaris enerzijds een spoedreparatie aan van de EU-risico's rond de per-elementbenadering en anderzijds de toekomstige introductie van een nieuwe concernregeling. In feite heeft hij hiermee gekozen voor een tweesporenbeleid: zowel maatregelen invoeren op grond van de spoedreparatie (spoor 1) als een nieuwe concernregeling introduceren (spoor 2).

Wij vragen ons af of het wel nodig is om spoor 2 te bewandelen als het fiscale-eenheidsregime door de spoedreparatie weer op orde is. In eerdergenoemde brief van 22 februari 2018 heeft de staatssecretaris aangegeven dat een toekomstige concernregeling waarschijnlijk geen consolidatiegedachte zal bevatten.¹³ In deze brief missen wij helaas enige onderbouwing voor deze gedachte. Bouwman merkte recentelijk ook al op dat de staatssecretaris een voorschot heeft genomen op de dis-

cussie over de toekomstige concernregeling door te stellen dat er een eind komt aan de consolidatiegedachte van de fiscale eenheid.¹⁴ Wij zijn dan ook van mening dat, voordat voorstellen worden gedaan voor een volledig nieuwe concernregeling, moet worden onderzocht of de consolidatiegedachte van het huidige fiscale-eenhedsregime kan worden gehandhaafd. Pas als dat niet mogelijk blijkt, dient alsnog een stap te worden gezet naar een nieuwe concernregeling.

Behoud fiscale eenheid

In de startbijeenkomst van 14 februari jl. stelde Douma dat naar zijn mening de EU-risico's van het fiscale-eenhedsregime na de spoedreparatie zeer beperkt zijn. Dat is voor hem aanleiding om te kiezen voor handhaving van het huidige regime. Bouwman gaf aan dat de vele voordelen die aan consolidatie zijn verbonden, zo belangrijk zijn dat de consolidatiegedachte van de fiscale eenheid niet overboord moet worden gezet. Voor de staatssecretaris zou een en ander aanleiding moeten zijn voor een heroverweging. Kortom, de consolidatiegedachte hoeft niet overboord omdat het fiscale-eenhedsregime strijdig zou zijn met het EU-recht.

In dat geval komt de vraag op of wordt gekozen voor de grensoverschrijdende fiscale eenheid, zoals voorgesteld door Kok en De Vries,¹⁵ of dat de spoedreparatie wordt gehandhaafd. Volgens de staatssecretaris is de grensoverschrijdende fiscale eenheid in ieder geval geen reële optie.¹⁶ Zou dus het fiscale-eenhedsregime worden gehandhaafd, dan zal dat met toepassing van de spoedreparatie zijn. Mocht de staatssecretaris van mening blijven dat het fiscale-eenhedsregime niet kan worden gehandhaafd, dan zal de introductie van de

nieuwe concernregeling worden voortgezet. En dan komt de vraag aan de orde hoe zo'n regeling eruit zou kunnen zien.

Nieuwe concernregeling

Als het tot een nieuwe concernregeling komt, gaat onze voorkeur uit naar een regeling die nog steeds een reorganisatie- en een verliesfaciliteit bevat.¹⁷ Deze faciliteiten kunnen worden vormgegeven in afzonderlijke regelingen, waarbij voor verschillende deelnemingspercentages kan worden gekozen. Voor inspiratie kan worden gekeken naar buitenlandse rechtssystemen. Wij merken op dat geen van de EU-lidstaten een systeem van volledige consolidatie als bij de Nederlandse fiscale eenheid kent, maar dat er wel systemen bestaan die de reorganisatie- en de verliesfaciliteit bevatten.

De reorganisatiefaciliteit

De aanleiding voor de discussie over het huidige fiscale-eenhedsregime is de per-elementbenadering. De procedures inzake de per-elementbenadering zagen niet op de geruisloze overdracht van vermogensbestanddelen. Er is dus geen aanleiding om de reorganisatiefaciliteit overboord te zetten omdat hierbij sprake zou kunnen zijn van

Als het tot een nieuwe concernregeling komt, gaat onze voorkeur uit naar een regeling die nog steeds een reorganisatie- en een verliesfaciliteit bevat

strijdigheid met het EU-recht. Handhaving van de huidige reorganisatiefaciliteit is dan ook mogelijk en aan te raden, waarbij ook het deelnemingspercentage van 95 kan worden gehandhaafd. Een lager deelnemingspercentage zal vermoedelijk tot problemen leiden in de uitvoering.

De verliesfaciliteit

Conform het rapport van de Vereniging van Belastingwetenschap inzake de belastingheffing van concerns – de commissie-Bavinck – kan bij de verliesfaciliteit worden gekozen voor een lager deelnemingspercentage, bijvoorbeeld meer dan 50%.¹⁸ Na de publicatie van de onzakelijkeleningarresten eind 2011 is een degelijke uitbreiding ook bepleit.¹⁹ Het leerstuk van de onzakelijke lening heeft veel ondernemers in problemen gebracht.²⁰ Deze problemen kunnen worden verzacht door een regeling van horizontale verliescompensatie in te voeren voor deelnemingen van meer dan 50%.

Alternatief: behoud fiscale eenheid plus uitbreiding verliesfaciliteit

De discussie over het nieuwe concernregime gaat vaak over de vraag of het fiscale-eenheidsregime kan worden gehandhaafd. Tegenstanders stellen dan een concernregime voor dat alleen een verliesfaciliteit bevat, zoals het Britse *group relief*. Zelf zouden wij beide elementen van voor- en tegenstanders willen verenigen. Een gedachte kan dan zijn om het fiscale-eenheidsregime met de spoedreparatie te handhaven en daarbij tevens een nieuwe concernfaciliteit te introduceren, zodat horizontale verliescompensatie binnen een concern mogelijk is voor deelnemingen van meer dan 50%. Dit regime werd reeds voorgesteld door de commissie-Bavinck.

Tijdpad nieuwe concernregeling

In zijn brief van 22 februari 2018 schrijft de staatssecretaris dat hij, mede met het oog op een goed ondernemingsklimaat, overleg wil voeren met bedrijfsleven, belangenorganisaties en wetenschap over de vormgeving en het moment van invoering van een nieuwe concernregeling. Dit initiatief is zonder meer positief te noemen. Elders presenteert hij daarvoor het volgende tijdpad:²¹

- in de eerste helft van 2019 wordt een keuzedocument opgesteld dat onderwerp zal zijn van een internetconsultatie;
- medio 2019 wordt een hoofdlijnenbrief over de nieuwe concernregeling toegezonden aan de Tweede Kamer;
- medio 2020 wordt een conceptwetsvoorstel gepubliceerd, waarover een internetconsultatie zal plaatsvinden;
- uiteindelijk is het de bedoeling dat het definitieve wetsvoorstel in het eerste kwartaal van 2021 aan de Tweede Kamer wordt aangeboden. Dat lijkt lang, maar gezien de omvang van deze exercitie is er nog heel wat werk te verzetten.

Ten slotte

De aanvaarding van de per-elementbenadering door de belastingrechter was voor de staatssecretaris van Financiën aanleiding om zowel de spoedreparatie fiscale een-

heid in gang te zetten als een nieuwe concernregeling aan te kondigen. Omdat de EU-risico's van het huidige fiscale-eenheidsregime inmiddels door de spoedreparatie beperkt lijken, kan dit regime wellicht beter met de nodige aanpassingen worden gehandhaafd. Mocht het fiscale-eenheidsregime niet worden gehandhaafd, dan zal een nieuwe concernregeling worden geïntroduceerd. Voor het mkb is van belang dat zowel de reorganisatiefaciliteit als de verliesfaciliteit in stand blijft. Voor de toepassing van de verliesfaciliteit zou de definitie van het concernbegrip kunnen worden uitgebreid, zodat deelnemingen van meer dan 50% tot het concern behoren. <<<

Noten

- 1 Respectievelijk HvJ EU, 28 januari 1986, zaak 270/83, HvJ EU, 28 januari 1992, zaak C-204/90, HvJ EU, 17 juli 1997, zaak 28/95, HvJ EU, 13 december 2005, zaak C-446/03 en HvJ EU, 12 september 2006, zaak C-196/04.
- 2 HvJ EU, 22 februari 2018, zaak C-398/16 en C-399/16, ECLI:EU:C:2018:110.
- 3 E.J.W. Heithuis, Het einde van de fiscale eenheid Vpb in zicht?, WFR 2015/1136-1137.
- 4 R.J. de Vries, Fiscalisten, 'hun speeltjes' en het einde van de fiscale eenheid vennootschapsbelasting is nog lang niet in zicht, WFR 2015/1344-1347.
- 5 Brief van 25 oktober 2017, kenmerk 2017-0000204271.
- 6 Brief van 22 februari 2018, kenmerk 2018-0000023737.
- 7 HR 19 oktober 2018, ECLI:NL:HR:2018:1968.
- 8 Brief van het Register Belastingadviseurs d.d. 17 januari 2018 aan de Vaste Commissie van Financiën van de Tweede Kamer der Staten-Generaal, te raadplegen op www.rb.nl.
- 9 Zie F.M.A.M. van Merriënboer, Spoedreparatie fiscale eenheid Wet Vpb 1969, Tijdschrift Familiebedrijven, 2019/1, blz. 37-43.
- 10 Op de rente voor de financiering is art. 15ad Wet Vpb van toepassing. Voor het mkb is de drempel van € 1.000.000 in de meeste gevallen voldoende.
- 11 Kamerstukken II, 2017-2018, 34 323, nr. 21.
- 12 Al eerder had de staatssecretaris zich in soortgelijke bewoordingen uitgelaten, Kamerstukken II 2018/19, 34 959, nr. 3, blz. 26.
- 13 Brief van 22 februari 2018, kenmerk nr. 2018-0000023737.
- 14 J. Bouwman, Geen afschaffing van de consolidatie In de fiscale eenheid (VPB), NDFR 2018, 41/2292.
- 15 Q.W.J.C.H. Kok en R.J. de Vries, Blauwdruk voor een grensoverschrijdende fiscale eenheid in de vennootschapsbelasting, WFR 2018/7227, p. 240-268.
- 16 Kamerstukken II 2018/19, 34 959, nr. 7, blz. 8.
- 17 Conform position paper RB, Een concernregeling voor de vennootschapsbelasting.
- 18 Geschriften van de Vereniging voor Belastingwetenschap nr. 199, Rapport van de Commissie ter bestudering van de belastingheffing van concerns volgens art. 15 Wet VPB 1969, blz. 125.
- 19 F.M.A.M. van Merriënboer, Onzakelijke leningen in concernverband, WFR 2012/6956, blz. 739-746.
- 20 W. Vennix, Nieuw besluit aanmerkelijk belang: geen abc'tje!, Het Register nr. 5, 2018, blz. 17. Hij kwalificeerde het leerstuk van de onzakelijke lening onlangs als een 'draak van een leerstuk'.
- 21 Kamerstukken II 2018/19, 34 959, nr. 7, blz. 26.